

žirala gospodičina *Towarnicka pl. Sasova*. — Precej iz prve predstave smo se uverili, da je naše igralno osebje pod novim vodstvom prebilo o počitkih dobro šolo; to je bilo vse lepo zaokroženo, izborno priučeno, tako da je moral biti veselo presenečen vsakdo, kdor je količkaj zasledoval razvoj našega gledališča. Sploh je treba opomniti o vseh dosedanjih predstavah, da se igralci nikjer niso lovili kakor prej, ko so tolikokrat ljuto grešili na potrpežljivost slovenskega občinstva; zato bodi glasna pohvala njim in tudi režiserju g. Freudenreichu. Le-tá sam se nam je doslej predstavil že v nekaterih nalogah, najbolje pač kot Ludvik XI in kot organist v »Nitouchi«; najmenj nam je pač ugajal v veseli igri »O ti moške!« Sicer spretni igralec, kateremu po nekod še nagaja slovenski jezik, zdí se nam nekamo stereotipen, in to ni baš najboljšo, kar se more reči o igralci. — Kar se dostaje g. *Inemanna*, označili smo ga že prej za duhovitega, elegantnega igralca, kakeršnega si le more želeti naše gledališče. Resna naloga ali neresna, on jo pogodi do najfinejše nianse in povsod je drug. Želeli bi, da skoro že nastopi v večji partiji. Izmed vseh novih igralcev je g. *Inemanna* brez dvojbe prvi in najboljši in takisto se je izmed vseh najbolje priučil slovenskemu jeziku, kar porojenemu Čehu ni malenkost. — Gospod *Anić* nam pri prvem nastopu ni prijal kdo vé kako, vendar je videti, da se resno trudi, in kadar se srečno iznebi hrvaškega svojega akcenta, utegne biti še prav dober igralec, sosebno ker nam je tudi sicer jako simpatiški. Gospá *Aničeva* je rutinirana igralka in dobra pevka, ki si je sosebno kot Chonchon in guvernanta v »Knjižničarji« pridobila glasno in zaslužno pohvalo. — Izmed domačih naših igralk in igralcev bodi najprej omenjena gospodičina *Slavčeva*, kateri pa vsekakor najbolj sodijo najivne partije; gospodičina *Polakova* se nam je kaj srečno, rekli bi skoro, izborno predstavila kot Nitouche, gospodičina *G. Nigrinova* pa je bila itak od nekdanj ena naših najboljših igralk, dasi je vse premalo cenjena. Gospod *Danilo* je porojen igralec, ki se letos tudi uči svojih nalog, in to pri njem ni malenkostna reč, ko jih lani menda sploh nikoli ni znal; sicer nam je omeniti še g. *Veroviška* in g. *Perdana*, katera oba kolikor toliko dobro podpirata gg. *Orehek* in *Podgrajski*. Iz kratka torej: Z letošnjo dramo smo lahko zadovoljni, opera pa tudi ni izgubila svojega dobrega lanskega glasu. — Kar se dostaje iger samih, bile so do malega srečno izbrane. Izvrstno sta prijala »Ludvik XI.« in »Knjižničar«, vzgledna je bila »Mam'zelle Nitouche«; najmenj pa se moremo ogrevati za »Gra-ničarje.«

Archiv für slavische Philologie. XVI. Bd. 3. u. 4. Heft. 1894. — Najnovejši zvezek tega imenitnega zbornika, ki obseza dva snopiča, skupno 320 strani, prinaša te-le sestavke: — Die ragusanischen Urkunden des XIII.—XV. Jahrhunderts. Pisec *Milan Rešetar* poskuša dokazati, da je bil jezik teh dubrovniških pisem zajedno tudi narodni jezik one dobe v Dubrovniku. „Srbski pisari“, dubrovniške republike so bili domačini. Pisec torej sklepa, da so tudi državna pisma, namenjena večinoma srbskim despotom in bosenskim kraljem, spisavali v narodnem jeziku. Ker pa so pisma spisana v ijekavščini, moral je biti tudi národni jezik ijekavski. Pisec vendar sam priznava, da so skoró vsi pisarji mešali med ijekavske oblike tudi ekavske in ikavske. Rešetar bode nadaljeval svojo razpravo. — C. C. *Uhlenbeck* v Amsterdamu je zbral v spisu: „Die Behandlung des indg. *s* im Slavischen“ bogat material za vse slučaje, v katerih prehaja indogermanski *s* v slovanščini v *ch* = *h*. Rezultat njegovih preiskavanj je: indg. *s* je prešel v slovanščini v *ch* 1) med vokali, razven ako je bil prednji vokal *o* ali *e*, 2) med *k* in vokalom, *r* in vokalom, 3) med *t* in *ž*, 4) med *u*, *u*, *y* in *l*. V vseh drugih slučajih je ostal indg. *s* v slovanščini neizpremenjen. — *Josef Zubatij* raziskuje v članku „Slavische Etymologien“ etimološko postanje 84 besed. Med temi je več nego polovica slovenskih besed n. pr. cčsta, cčvč, častč, griva, kaša,

koža, kato, krada, obado, pečato, paditi, včdro, včverica, želado, žolna i. t. d. — Naš rojak V. Oblak opisuje Lastovsko narečje (Der Dialect von Lastovo). Iz njega razprave je razvidno,¹ da se meja med čakavskim in štokavskim narečjem ne dá natančno določiti, ker prehajajo osebnosti jednega glavnega narečja na meji med osebnosti drugega glavnega narečja. — J. Wilh. Schulte v Beuthnu v Gorenji Sileziji objavlja spis: „Ueber slawische Ortsnamen, welche aus einem Personennamen mit der Praep. u gebildet sind. — V kritičnem vestniku nahajamo med ocenami premnogih knjig tudi ocene *Tertnikovega* spisa o jeziku Prešernovem, *Hudobovega* novega izdanja Janežičevega slovensko-nemškega slovarja in *Sketove* slovstvene čitanke za 7. in 8. razred. Potekle so iz peresa g. V. Oblaka. Isti učenjak objavlja tudi (bolgarski) spis L. Miletiča in (hrvaški) spis dr. T. Maretiča o življenji in književnem delovanju Miklosičevem. Uničujočo kritiko, katero sta izrekla Schuchardt in Jagić o Topolovski knjigi, omenil je „Zvon“ že zadnjič. V oddelku „Bibliographisches“ je zabeleženih silo knjig in brošur, tičečih se vseh strok slovanske filologije. V oddelku „Kleine Mittheilungen“ čitamo zanimljive manjše članke, n. pr. o imeni mesta Plovdiva (Philippopol). Končno objavlja izdajatelj Jagić materialije k zgodovini slovanske filologije in sicer pisma P. J. Safařika metropolitu Stankoviču in patrijarhu Rajačiču.

P.

Der Dialect von Lastovo se zove razprava g. dr. V. Oblaka, katero tudi omenja gorenje poročilo o Jagičevem »Archivu«. Pisatelj se je na svojem znanstvenem potovanju po južnih dalmatinskih otokih seznanil tudi s tem narečjem. Zanimljivo je posebnost zato, ker ima sicer čakavsko lice, a vendar nekatere značilne štokavske posebnosti. Razprava je pregledno sestavljena, ker se pri vseh dialektičkih posebnostih in njih razlagi zlasti ozira na one, katere so važne za karakteristiko čakavskih in štokavskih narečij. Tako se precej vidi, v koliko je to narečje čakavsko in v čem se že približuje štokavskemu. Nasproti enakim hrvaškim razpravam M. Kušarja, Rožiča i. t. d. ni razprava samo dialektička statistika, nego različni pojavi se poskušajo tudi razložiti. Na konci so nekatere splošne opomnje o razmerji med čakavskimi in štokavskimi narečji, naperjene proti Miklosičevemu nauku o starem jezikovnem dualizmu srbohrvaškem. Dialektičkih mej ni, nego samo meje posameznih jezikovnih posebnosti; zato tudi ni »čistih« narečij, v katerih ni nobene posebnosti sosednih govorov.

Župniški izpit iz leta 1750.¹⁾ Matija Zupin in Anton Palcič sta leta 1755. delala izpit pri tržaškem konsistoriji. Sestaviti sta morala poleg drugega kratek govor o predmetu: »Videns Jesus civitatem flevit super illam.« Mesečnik tržaške škofije »Folium dioecesanum« iz leta 1869. str. 143. — 144. navaja iz govorniških načrtov nekoliko na ogled, da pokaže, kakšen je bil jezik prosilcev leta 1755. Prosilec Palcič je bil domá iz Sočerge. Pravopis je italijanski, pa nedosleden.

I. Videns Jesus civitatem flevit super illam.

De Christus Sjn Boshj ie persou iskat inu isvelizat kar ie sghblenu bilu, na tem nei zuiblat, dokler nenit iesus quaerere et salvum quod perierat. Nei sparou terplenia, nei sparou muie, dopernasou je miracle, je hodi u is eniga mesta u tu drugu, is ene desele u to drugo samu de bi dopernesen volo svoiga ozheta. Kadar pak je vidu te ludi terdovratne, de neiso hodeli dopernest negoviga svetiga povejla, se ie sjiokou Ali od kod pride, o moi dobrutlivi Jesus, de danasgne dan ste vi tulikain jokou, dokler usi volno in s vesseion so vas u mestu preieli. Sdei sposnam od kod pride vassa

¹⁾ Opozoril me je na to drobtinico g. dr. Tomasin, profesor na c. kr. državni gimnaziji.